

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 537/2022
02.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Милене Рашић, Бате Цветковића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Машом Денић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног Бранка Крсманића, због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 3. у вези става 2. и става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Крсманића, адвоката Зорана Вилића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Шапцу К 63/21 од 12.11.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1039/21 од 10.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 02.06.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Крсманића, адвоката Зорана Вилића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Шапцу К 63/21 од 12.11.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1039/21 од 10.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Шапцу К 63/21 од 12.11.2021. године, окривљени Бранко Крсманић оглашен је кривим због извршења кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 3. у вези става 2. и става 1. Кривичног законика, за које му је претходно утврђена казна затвора у трајању од две године и истовремено опозвана условна осуда изречена пресудом Основног суда у Шапцу СПК 13/19 од 24.03.2019. године, те узета као утврђена казна затвора у трајању од шест месеци, изречена за кривично дело фалсификовање исправе из члана 355 став 2 КЗ, па је окривљени осуђен на јединствену казну затвора у трајању од две године и четири месеца у коју казну му је урачунато време проведено у притвору почев од 17.07.2020. године, па надаље.

На основу одредбе члана 348. став 6. КЗ у вези члана 87. КЗ, окривљеном је изречена мера безбедности одузимања предмета таксативно наведених у изреци првостепене пресуде.

Истом пресудом, окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка суду плати паушал у износу од 5.000,00 динара и на име осталих трошкова износ од 1.920,00 динара, а Вишем јавном тужилаштву у Шапцу да надокнади

трошкове кривичног поступка у укупном износу од 28.611,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, као и да сноси остале трошкове кривичног поступка о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1039/21 од 10.03.2022. године, преиначена је пресуда Вишег суда у Шапцу К 63/21 од 12.11.2021. године, само у делу одлуке о казни, тако што Апелациони суд у Новом Саду окривљеном Бранку Крсманићу за кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 3. у вези става 2. и 1. Кривичног законика за које је оглашен кривим том пресудом, утврђује казну затвора у трајању од три године, а казну затвора од 6 месеци из опозване условне осуде изречене пресудом Основног суда у Шапцу СПК 13/19 од 24.03.2019. године, за кривично дело фалсификовање исправе из члана 355 став 2 КЗ задржава као утврђену, па окривљеног Бранка Крсманића, на основу члана 60. став 2. тачка 2) КЗ, осуђује на казну затвора у трајању од три године и четири месеца, у коју казну му урачунава време проведено у притвору почев од 17.07.2020. године, до упућивања у завод за извршење кривичних санкција, док се жалба браниоца окривљеног одбија као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђује.

Бранилац окривљеног Бранка Крсманића, адвокат Зоран Вилић, поднео је захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тач. 4) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа која је одржана без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац окривљеног Бранка Крсманића, у поднетом захтеву истиче да је у доношењу побијане другостепене одлуке Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1039/21 од 10.03.2022. године, учествовала судија Милица Новаковић у трочланом већу, а која судија је претходно одлучивала као члан већа у предмету Апелационог суда у Новом Саду Кж2 1729/2020 поводом жалбе браниоца на продужење притвора окривљеном Бранку Крсманићу. Бранилац сматра да судија који у кривичном поступку доноси одлуке и пре учешћа у доношењу пресуде у истом предмету, укључујући и одлуке везане за притвор није непристрасан, истичући да је оваквим поступањем повређен ЗКП јер је о кривичној одговорности окривљеног Крсманића одлучивао судија који је у претходном поступку одлучивао о продужењу притвора. Бранилац је указао на одредбу члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, одредбе о изузећу судија, када постоји сумња у погледу њихове непристрасности и указао да ће судија бити изузет од

судијске дужности у одређеном предмету уколико је у том предмету у одређеном односу са окривљеним или када је имао одређене процесне улоге у том истом предмету, док је ставом 2. истог члана прописана могућност изузећа уколико постоје околности које изазивају сумњу у непристрасност судије. Имајући наведено у виду, а како је судија Милица Новаковић у претходном поступку већ одлучивала као члан већа о жалби браниоца против решења о продужењу притвора, бранилац сматра да се судија Новаковић по сили закона морала изузети и није смела да одлучује о одговорности окривљеног као члан већа које је донело одлуку Кж1 1039/21, те је у том смислу навео пример одлуке Врховног касационог суда.

Супротно наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по налажењу Врховног касационог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Судија Милица Новаковић је поступала као судија Апелационог суда у Новом Саду у већу које је одлучивало о жалби на решење о продужењу притвора, које је донето у смислу члана 215. став 2. ЗКП. Иако се одредаба члана 215. ЗКП односи на трајање притвора у истрази, судија у већу које одлучује по жалби, није судија за претходни поступак, нити се учествовање у одлучивању по основу члана 215. став 2. ЗКП може уподобити поступању судије за претходни поступак, што би био разлог за изузеће у смислу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП. Ово због тога што је поступање судије за претходни поступак јасно одређено одредбама Законика о кривичном поступку и односи се искључиво на првостепени поступак. Веће непосредно вишег суда које у смислу одредбе члана 215. став 2. ЗКП одлучује о притвору, као ни веће које одлучује о жалби на првостепено решење, нема позицију судије за претходни поступак, због чега нема ни основа за обавезно изузеће ових судија, у смислу одредбе члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП. Стога су неосновани наводи захтева да се судија Милица Новаковић, с обзиром на своје раније поступање у истом предмету морала изузети од поступања у мериторном одлучивању.

Поред тога према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући и одлуке везане за притвор, оправдава став да тај судија није непристрасан. Оно што је важно је опсег и природа тих одлука (Feu против Аустрије, став 30; Sainte – Marie против Француске, став 32; Nortier против Холандије, став 33).

Из наведеног произилази да, по правилу, учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору судија заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

Према ставу Европског суда за људска права у предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015.године – представка број 68955/11) сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио предпретресне одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати бојазан о његовој непристрасности, већ само посебне

околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предузетних мера које је предузео судија. Надаље, у овој одлуци Европског суда за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о продужењу притвора нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предузетних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела, док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као истоветни (Јасински против Пољске, став 55, представка број 30865/96 од 20.12.2005. године).

Сходно таквом ставу Европског суда за људска права, оцена постојања законских услова за продужење притвора, а која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може сама за себе представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да је судија Милица Новаковић, као члан већа, у ранијој фази поступка учествовала у доношењу решења поводом жалбе на решење о продужењу притвора Кж2 1880/20 од 18.11.2020. године, те да није поступала као судија за претходни поступак, као и да се судско веће бавило питањем кривице окривљеног до степена основане сумње, како је примерено за ту фазу кривичног поступка, не доводи у питање претпоставку непристрасности ове судије код одлучивања о кривици окривљеног, приликом доношења одлуке о жалбама на првостепену пресуду, због чега побијаном другостепеном пресудом није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, а како се неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Пресудом Врховног касационог суда Кзз 880/2021 од 14.09.2021. године, на коју бранилац у захтеву указује, усвојен је захтев за заштиту законитости и укинуте су правноснажне судске одлуке због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП. У тој одлуци, међутим, суд се бавио питањем садржине изјашњавања судија у погледу кривице кроз решења о продужењу притвора, па је то битно различита ситуација у односу на функционалну подељеност улога судија у кривичном поступку. Разлози за процену судијске непристрасности у том предмету су и битно различити у погледу оцене судија о постојању оправдане сумње да је окривљени извршио кривично дело, с обзиром на више пута поновљена изјашњења судија који су потом учествовали у доношењу мериторних одлука, па се због свега тога не може сматрати да се ради о чињенично и правно истој ситуацији као у овом предмету.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тач. 1) ЗКП бранилац окривљеног истиче да се правноснажна пресуда заснива на доказима на којима се не може заснивати, те у том смислу као незаконит доказ означава процесну радњу увиђај стана у предистражном поступку.

У поднетом захтеву, бранилац наводи да је у конкретном случају првостепени суд у својој одлуци навео да је извршен увиђај лица места у смислу члана 136. став 1. ЗКП, те да су докази законити и прибављени у смислу члана 158. став 1. тачка 5) ЗКП. Бранилац истиче разлику између вршења увиђаја ствари и места из члана 135. и 136. ЗКП, као и претресање са и без наредбе суда из члана 155. и 158. ЗКП. Бранилац истиче да у конкретном случају није постојала непосредна опасност по људе и имовину, да окривљени није дао сагласност за улазак у стан и да су припадници МУП-а у конкретном случају поступали незаконито јер нису били испуњени услови из члана 158. ЗКП, па су и докази проистекли из овакве радње незаконити докази и да се у смислу члана 16. ЗКП на њима не може заснивати одлука суда.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног по оцени Врховног касационог суда су неосновани.

Наводе садржане у захтеву за заштиту законитости у погледу битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Бранка Крсманића истицао је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и у образложењу пресуде је дао јасне и довољне разлоге у погледу законитости доказа – записника о увиђају стана (страна 3 став 3 другостепене пресуде), које разлоге Врховни касациони суд у свему прихвата и, у смислу члана 491. став 2. ЗКП на њих упућује.

Како је, дакле, наведени увиђај обављен у свему у складу са одредбама ЗКП, то су наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Крсманића, адвоката Зорана Вилића, којима се указује да су правноснажне пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тач. 1) ЗКП, неосновани.

Из изнетих разлога, налазећи да у предметном кривичном поступку нису учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тач. 1) ЗКП и 438. став 1. тач. 4) ЗКП, на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Бранка Крсманића, адвоката Зорана Вилића, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП захтев за заштиту законитости одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић